

Rada ERÚ

Energetický regulační úřad

Masarykovo nám. 5, 586 01 Jihlava

Č. j.: 17182-10/2021-ERU

V Jihlavě dne 20. prosince 2022

R o z h o d n u t í

O rozkladu společnosti **STABIL ENERGY s.r.o.**, se sídlem Bělehradská 858/23, 120 00 Praha 2 - Vinohrady, IČ: 242 57 664, zastoupené Mgr. Zuzanou Strakovou, advokátkou, se sídlem Konviktská 291/24, 110 00 Praha 1 (dále též „účastník řízení“), proti výrokům I. až III. rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 17182-4/2021-ERU ze dne 5. dubna 2022 (sp. zn. OSR-17182/2021-ERU), kterým Energetický regulační úřad jako věcně příslušný správní orgán podle § 18 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle § 23 odst. 11 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“), ve společném správním řízení uznal účastníka řízení vinným ve **výroku I. a)** ze spáchání pokračujícího přestupku podle § 91 odst. 1 písm. c) energetického zákona, ve **výroku I. b)** ze spáchání přestupku podle § 91 odst. 5 písm. d) energetického zákona, ve **výroku I. c)** ze spáchání přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, ve **výroku I. d)** se spáchání přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, ve **výroku I. e)** ze spáchání přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, ve **výroku I. f)** ze spáchání přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, ve **výroku I. g)** ze spáchání pokračujícího přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, za což mu uložil **výrokem II.** úhrnnou pokutu ve výši 425 000 Kč a **výrokem III.** povinnost nahradit náklady řízení ve výši paušální částky 1 000 Kč, když dále bylo ve **výroku IV.** podle § 86 odst. 1 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), zastaveno společné správní řízení v části podezření ze spáchání přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, Rada Energetického regulačního úřadu (dále též „Rada“) jako příslušný správní orgán podle § 17b odst. 10 písm. b) energetického zákona rozhodla v souladu s § 96 odst. 2 tohoto zákona ve spojení s § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), na návrh rozkladové komise, ustavené podle § 152 odst. 3 správního řádu, takto:

Rozklad společnosti STABIL ENERGY s.r.o., se sídlem Bělehradská 858/23, 120 00 Praha 2 – Vinohrady, proti výrokům I. až III. rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 17182-4/2021-ERU ze dne 5. dubna 2022 (sp. zn. OSR-17182/2021-ERU) se zamítá a napadené rozhodnutí se potvrzuje.

Odůvodnění:

I. Průběh správního řízení

Energetický regulační úřad prováděl pod sp. zn. 10831/2019-ERU, 11006/2019-ERU, 00283/2020-ERU, 04374/2020-ERU, 04411/2020-ERU, 04449/2020-ERU, 04648/2020-ERU a 04944/2021-ERU u společnosti STABIL ENERGY s.r.o. šetření, na základě jejichž výsledků zahájil s touto společností dne 31. srpna 2021 správní řízení ve věci podezření ze spáchání přestupků podle § 91 odst. 1 písm. c), § 91 odst. 5 písm. d), § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona a § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, následně dne 7. prosince 2021 zahájil s touto společností správní řízení pro podezření ze spáchání přestupku podle § 91 odst. 1 písm. c) energetického zákona. Usnesením č. j. 17182-1/2021 ze dne 10. prosince 2021 došlo ke spojení správních řízení vedených pod sp. zn. OSR-07171/2021-ERU a OSR-16075/2021-ERU do společného řízení vedeného pod sp. zn. OSR-17182/2021-ERU.

Dne 10. prosince 2021 zaslal Energetický regulační úřad účastníkovi řízení oznámení o vedení společného řízení, vyrozumění o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, a vyrozumění o možnosti doložit aktuální majetkové poměry účastníka řízení. Dne 13. prosince 2021 účastník řízení zaslal Výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu ke dni 31. prosince 2020 a Výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu ke dni 30. listopadu 2021.

II. Napadené rozhodnutí

Rozhodnutím Energetického regulačního úřadu č. j. 17182-4/2021-ERU ze dne 5. dubna 2022 byl účastník řízení uznán vinným ve **výroku I. a)** ze spáchání pokračujícího přestupku podle § 91 odst. 1 písm. c) energetického zákona, kterého se dopustil tím, že jakožto držitel licence na obchod s elektřinou a plynem 34 dílčími útoky v rozporu s § 11 odst. 1 písm. f) energetického zákona nevyúčtoval dodávky elektřiny či plynu jmenovaným zákazníkům na základě smluv s nimi uzavřených, ve **výroku I. b)** ze spáchání přestupku podle § 91 odst. 5 písm. d) energetického zákona, kterého se dopustil tím, že jako držitel licence na obchod s elektřinou v rozporu s § 30 odst. 2 písm. n) energetického zákona při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele elektřiny uvedl nepravdivé informace, ve **výroku I. c)** ze spáchání přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, kterého se dopustil tím, že jakožto držitel licence na obchod s plynem v rozporu s § 61 odst. 2 písm. h) energetického zákona nedodržel standard lhůty pro vyřízení reklamace vyúčtování dodávky plynu podle § 16 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 545/2006 Sb., o kvalitě dodávek plynu a souvisejících služeb v plynárenství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška o kvalitě dodávek plynu“), ve **výroku I. d)** ze spáchání přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, kterého se dopustil tím, že jakožto držitel licence na obchod s plynem v rozporu s § 61 odst. 2 písm. h) energetického zákona nezaslal jmenovitém zákazníkovi podle § 16 odst. 1 písm. a) vyhlášky o kvalitě dodávek plynu písemné vyřízení reklamace, ve **výroku I. e)** ze spáchání přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, kterého se dopustil tím, že jakožto držitel licence na obchod s plynem v rozporu s § 61 odst. 2 písm. h) energetického zákona nedodržel standard lhůty pro vyřízení reklamace vyúčtování dodávky plynu podle § 16 odst. 1 písm. b) vyhlášky o kvalitě dodávek plynu, ve **výroku I. f)** ze spáchání přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, kterého se dopustil tím, že jakožto držitel licence na obchod s plynem v rozporu s § 61 odst. 2 písm. h) energetického zákona jmenovitému zákazníkovi nezaslal podle § 16 odst. 1 písm. a) vyhlášky o kvalitě dodávek plynu

písemné vyřízení reklamace, ve **výroku I. g)** ze spáchání pokračujícího přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, kterého se dopustil tím, že jakožto prodávající 2 dílčími útoky užil v rozporu s § 4 odst. 4 a § 4 odst. 3 věty druhé zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s písm. f) přílohy č. 2 k témuž zákonu agresivní obchodní praktiku, neboť po jmenovitých spotřebitelkách požadoval platby za sdružené služby dodávky elektřiny, i přestože si je tyto od něj neobjednaly, za což mu byla uložena **výrokem II.** úhrnná pokuta ve výši 425 000 Kč a **výrokem III.** povinnost nahradit náklady řízení ve výši paušální částky 1 000 Kč, a dále bylo ve **výroku IV.** podle § 86 odst. 1 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky zastaveno společné správní řízení v části podezření ze spáchání přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona.

Energetický regulační úřad v odůvodnění rozhodnutí dospěl k závěru, že účastník řízení ani v jednom z případů blíže specifikovaných v Příloze č. 2 napadeného rozhodnutí neprovedl zákazníkům vyúčtování dodávky vůbec, případně více než rok po zpřístupnění údajů v systému operátora trhu. Prvostupňový orgán uvedl, že byť energetický zákon, ani vyhláška č. 70/2016 Sb., o vyúčtování dodávek a souvisejících služeb v energetických odvětvích, ve znění účinném do 31. prosince 2021 (dále jen „vyhláška o vyúčtování“), přímo nestanovují lhůtu pro vystavení dokladu (vyúčtování), ale pouze povinnost vyúčtovat zpravidla za období 12 kalendářních měsíců, je třeba tuto povinnost chápat komplexně, tedy jako spočívající nejen v povinnosti vystavit samotné vyúčtování, ale rovněž dotčené vyúčtování vystavit stanovenou formou a v určené lhůtě. Prvostupňový orgán veškeré podstatné údaje zahrnul do tabulky tvořící Přílohu č. 2 napadeného rozhodnutí, v níž je uvedena identifikace zákazníka a odběrného místa, od jakého data měl účastník řízení k dispozici data k vyúčtování od provozovatele distribuční soustavy a za jaké období, a kdy skutečně a za jaké období dodávky komodity zákazníkovi vyúčtoval. Prvostupňový orgán rovněž uvedl rozdíl mezi skutečným datem vystavení dokladu účastníkem řízení u jednotlivého odběrného místa a poslední den roční lhůty pro vystavení dokladu. Prvostupňový orgán dospěl k závěru, že účastník řízení celkem ve 34 případech řádně nevyúčtoval dodávku elektřiny či plynu v souladu s § 11 odst. 1 písm. f) energetického zákona, neboť ve 33 případech nevyúčtoval dodávku elektřiny či plynu do jednoho roku od zpřístupnění údajů v systému operátora trhu, a v 1 případě (ve věci zákazníka ██████████) neprovedl k datu šetření za dotčené období žádné vyúčtování.

V případě výroku I. b) dospěl prvostupňový orgán k závěru, že účastník řízení porušil svou povinnost uvádět pravdivé a úplné informace při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění volby nebo změny dodavatele elektřiny, když při podání žádosti o zastavení změny dodavatele elektřiny v systému operátora trhu uvedl, že zákaznice (paní ██████████) odstoupila od smlouvy uzavřené s novým dodavatelem a současně požaduje pokračování dodávek od účastníka řízení. Účastník řízení v rámci šetření nedoložil, že zákaznice požadovala pokračování dodávek elektřiny od účastníka řízení, přičemž z komunikace mezi ním a novým dodavatelem nevyplývá, že by mělo dojít k odstoupení zákaznice od smlouvy s novým dodavatelem, pouze je zpochybňováno doručení „výpovědi“. Přestože nový dodavatel podal v systému operátora trhu žádost o změnu dodavatele dne 15. února 2019, k jeho změně došlo až dne 18. července 2019. Účastník řízení tak postupoval v rozporu s § 30 odst. 2 písm. n) energetického zákona.

Výroky I. c) až f) a IV. napadeného rozhodnutí se všechny týkají přestupků podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, kterých se účastník řízení v rozporu s § 61 odst. 2 písm. h) energetického zákona dopustil tím, že porušil povinnost dodržet standard lhůty

pro vyřízení reklamace vyúčtování dodávky plynu, jelikož v případě čtyř jmenovitě určených zákazníků překročil několikanásobně lhůtu stanovenou v § 16 odst. 1 vyhlášky o kvalitě dodávek plynu. V jednom případě tuto lhůtu překročil o dny dva, v čemž prvostupňový orgán neshledal naplnění materiální stránky přestupku a v této části řízení zastavil.

Výrok I. g) se týká agresivní obchodní praktiky, kterou účastník řízení užil vůči zákaznicím, kterým jim i po ukončení smluvního vztahu nadále dodával komoditu a požadoval za ní platby. V případě zákaznice ██████████ zaslal její zástupce účastníkovi řízení požadavek na ukončení smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny ke dni 1. března 2019, přičemž účastník řízení činil takové kroky, že ke změně dodavatele v systému operátora trhu došlo až dne 18. července 2019. I přestože smluvní vztah mezi zákaznicí a účastníkem řízení zanikl ke dni 1. března 2019, vyúčtoval jí účastník řízení sdružené dodávky elektřiny i za období 2. března 2019 do 17. července 2019. V případě zákaznice paní ██████████ zaslal její zástupce účastníkovi řízení výpověď smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny k datu 30. června 2019. I přestože smluvní vztah mezi zákaznicí a účastníkem řízení zanikl ke dni 30. června 2019, vyúčtoval jí účastník řízení sdružené dodávky elektřiny za období od 1. července 2019 do 31. července 2019.

Při úvahách o výši pokuty byla aplikována zásada absorpce, při zohlednění povahy a závažnosti spáchaných přestupků, jejich počtu, jakož i přitěžujících (zejména že účastník řízení spáchal posuzované přestupky ve vícečinném souběhu s dalšími přestupky) a polehčujících okolností a povahy činnosti účastníka řízení. Naopak k recidivě účastníka řízení prvostupňový orgán přihlížel jen okrajově, neboť účastník řízení v době ukládání sankce již více než dva roky není držitelem licence na obchod s elektřinou a plynem, čímž uložený trest bude těžko působit preventivně.

III. Rozklad účastníka řízení

Proti výrokům I. až III. rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 17182-4/2021-ERU ze dne 5. dubna 2022, které bylo účastníkovi řízení doručeno téhož dne, podal účastník řízení dne 20. dubna 2020 blanketní rozklad, který téhož dne doplnil dalším podáním o odůvodnění. Účastník řízení spatřuje napadené rozhodnutí za nesprávné, zmatečné a nepřezkoumatelné.

Účastník řízení k výroku I. a) napadeného rozhodnutí namítá absenci materiálních a formálních znaků přestupku. Podle § 91 odst. 1 písm. c) energetického zákona se přestupku dopustí ten držitel licence, který nesplní některou z povinností podle § 11 odst. 1 až 4 energetického zákona, přičemž § 11 odst. 1 písm. f) energetického zákona, ani jiný právní předpis, nestanovuje konkrétní lhůtu pro vystavení vyúčtování. Podle účastníka řízení tak Energetický regulační úřad stanovuje právní povinnost zcela nad rámec zákona, v důsledku čehož účastník řízení neporušil žádnou zákonem stanovenou povinnost, a tedy nejsou naplněny formální znaky přestupku, z něhož byl účastník řízení uznán vinným. Účastník řízení namítá i nedostatečné vysvětlení otázky naplnění materiálních znaků přestupků. Napadené rozhodnutí sice uvádí za společensky škodlivé jednání to, že zákazníci neměli po nezanedbatelně dlouhou dobu po skončení zúčtovacího období možnost seznámit se se skutečnou cenou dodávky elektřiny či plynu a jejich spotřebou, čímž byly v nejistotě ohledně případného přeplatku či nedoplatku, ovšem toto Energetický regulační úřad nijak relevantně nezduvodňuje. Z napadeného rozhodnutí není patrné, která konkrétní práva zákazníků mají být porušena,

obzvlášť s ohledem na to, že zúčtovací období trvá 12 měsíců a i po tuto dobu jsou zákazníci v nejistotě ohledně spotřeby. Energetický regulační úřad při zvažování údajné společenské škodlivosti nezohlednil poměr počtu údajných porušení ve vztahu k počtu odběrných míst připojených v daném období.

K výroku I. b) napadeného rozhodnutí účastník řízení uvádí, že neuvedl žádné nepravdivé informace, čímž tedy nedošlo k naplnění skutkové podstaty přestupku. Paní [REDAKCE] byla odběratelkou plynu a elektřiny, přičemž výpověď se týkala toliko dodávky plynu, nikoliv elektřiny. Smlouva o sdružených službách elektřiny nebyla paní [REDAKCE] ani jejím zástupcem, ukončena v listopadu 2018, ale až po výzvách účastníka řízení k doložení takového projevu vůle došlo k dohodě mezi odběratelkou a účastníkem řízení a předmětná smlouva byla ukončena. Závěrem k tomuto výroku uvedl, že z napadeného rozhodnutí nevyplývá, v čem konkrétně spočívá společenská škodlivost jednání a v čem konkrétně Energetický regulační úřad spatřuje vyšší místu intenzity škodlivosti.

Výrok I. g) bod ii. napadeného rozhodnutí se také týká odběrného místa paní [REDAKCE]. S ohledem na to, že odběratelka v listopadu 2018 neinformovala účastníka řízení o úmyslu neprodlovat smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny, došlo k prodloužení této smlouvy, čímž účastník řízení nikterak porušil žádnou povinnost. Naopak s odběratelkou aktivně komunikoval ve snaze vyjít vstříc jejím požadavkům, v kontextu čehož nelze hovořit o agresivní obchodní praktice. Napadené rozhodnutí v této části neobsahuje dostatečné vysvětlení k otázce naplnění materiálních ani formálních znaků daného přestupku.

Ani o skutku formulovaném ve výroku I. g) bodu ii. napadeného rozhodnutí nelze hovořit jako o agresivní obchodní praktice. V dotčeném období (tedy v období od 1. července 2019 do 31. července 2019) byla odběratelka, paní [REDAKCE] zákaznicí účastníka řízení a prokazatelně od něj odebírala elektřinu. Z příložené komunikace vyplývá, že souhlasila s ukončením smluvního vztahu ke dni 30. září 2019. Vystavené vyúčtování odběru elektřiny nelze klasifikovat jako agresivní obchodní praktiku, jelikož smluvní vztah zanikl až ke dni 30. září 2019. Napadené rozhodnutí v této části neobsahuje dostatečné vysvětlení k otázce naplnění materiálních ani formálních znaků daného přestupku. Rovněž z této části rozhodnutí není zřejmé, v čem konkrétně spočívá společenská škodlivost.

Účastník řízení rovněž spatřuje napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné ve vztahu k uloženému trestu a jeho výši. Energetický regulační úřad toliko lakonicky konstatoval, že nebyly naplněny podmínky, které by umožňovaly upuštění od uložení správního trestu, aniž by je blíže zdůvodnil. Energetický regulační úřad sdělil, že je uložena pokuta na dolní hranici maximální možné pokuty, aniž by její výši řádně odůvodnil, neboť její výše není rozhodně zanedbatelná. Nadto účastník řízení již není držitelem licence pro obchod s plynem a elektřinou, a de facto nevykonává žádnou podnikatelskou činnost, což mohou potvrdit i účetní závěrky účastníka řízení za rok 2020 a 2021.

Účastník řízení shledává napadené rozhodnutí nečitelné ohledně právní kvalifikace údajného protiprávního jednání, když správní orgán v části napadeného rozhodnutí hovoří o údajném vícečinném souběhu protiprávních jednání a následně o recidivě, která má mít za důsledek zřejmě přísnější potrestání, i přestože současně Energetický regulační úřad tvrdí, že výši trestu stanovil na spodní hranici. Napadené rozhodnutí je i v tomto smyslu nesrozumitelné a nepřezkoumatelné. Nadto se Energetický regulační úřad dopustil tzv. dvojího

přičítání, když stejnou skutečnost (počet údajných porušení zákona) zohlednil jak při zkoumání, zda se jedná o společensky škodlivé jednání, tak při stanovení výše trestu.

Z výše uvedených důvodů účastník řízení navrhl, aby Rada výrok I. až III. napadeného rozhodnutí zrušila a řízení zastavila.

IV. Řízení o rozkladu

Rozklad účastníka řízení byl podán včas a splňoval předepsané náležitosti. Na základě podaného rozkladu Rada Energetického regulačního úřadu po jeho projednání v rozkladové komisi zřízené podle § 152 odst. 3 správního řádu a s přihlédnutím k návrhu rozkladové komise rozhodla tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozhodnutí, a to z následujících důvodů.

Podle § 98 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky odvolací správní orgán přezkoumává napadené rozhodnutí v plném rozsahu. Rada tudíž musí přezkoumat zákonnost napadeného rozhodnutí i jeho věcnou správnost z úřední povinnosti. Po posouzení věci Rada Energetického regulačního úřadu konstatuje, že námitky účastníka řízení uvedené v podaném rozkladu neshledala důvodnými a napadené rozhodnutí vyhodnotila jako zákonné, přesto některé úvahy a závěry prvostupňového orgánu s ohledem na to, že rozhodnutí prvostupňového a druhostupňového správního orgánu tvoří jeden celek, částečně modifikovala.

Z podaného rozkladu je patrné, že účastník řízení ve faktické rovině nerozporuje, že by z jeho strany nedošlo přinejmenším k prodlení při vystavení vyúčtování dodávek elektřiny a plynu ve vztahu k jednoročnímu intervalu, v němž mělo být vyúčtování provedeno, ale naopak to, že není zákon, který by tuto jednoroční lhůtu stanovoval. Namítá tak, že se nemohl dopustit přestupku, když neporušil žádnou zákonem stanovenou povinnost.

Je třeba vycházet z toho, že § 11 odst. 1 písm. f) energetického zákona sice explicitně neobsahuje lhůtu, v níž má dodavatel tuto povinnost splnit, a po jejímž uplynutím se omisivní jednání dodavatele stává přestupkem, přesto Rada souhlasí s posouzením věci prvostupňovým orgánem, a tedy, že v projednávaném případě se účastník řízení přestupku skutečně dopustil. Prvostupňový orgán porušení předmětného ustanovení vztáhl právě k jednoroční lhůtě, kterou dovodil z § 15 odst. 1 vyhlášky o vyúčtování, podle níž délka zúčtovacího období je zpravidla 12 kalendářních měsíců, neujednaly-li si strany kratší délku zúčtovacího období. Z tohoto ustanovení vyplývá, že lhůta pro vystavení vyúčtování by standardně měla být jeden rok, tj. vyúčtování by mělo být provedeno přibližně jednou ročně za předchozích 12 kalendářních měsíců. Ujednaly-li by si smluvní strany dobu kratší, v takovém případě by její nedodržení, byť by neuplynul jeden rok, bylo rovněž přestupkem.

Přestože zákon výslovně neurčuje přesnou lhůtu, lze jí dovodit z důvodů a účelů stojících za komplexem právních norem. Nadto s povinností vyúčtovat souvisí problematika údajů, které jsou podkladem pro vyúčtování ze strany obchodníka, tj. na základě nich je obchodníkovi umožněno vyúčtování provést. Podle § 41 odst. 2 vyhlášky č. 408/2015 Sb., o Pravidlech trhu s elektřinou, ve znění pozdějších předpisů, provozovatel distribuční soustavy zasílá prostřednictvím operátora trhu do 10 pracovních dnů po provedení odečtu spotřeby elektřiny v odběrných místech zákazníků s měřením typu C registrovaným účastníkům trhu s elektřinou za jejich zákazníky údaje potřebné k vyúčtování dodávky elektřiny a souvisejících služeb (pozn. znění uvedeného ustanovení se v průběhu doby jeho účinnosti několikrát měnilo, nicméně předmětná norma byla vždy jeho předmětem). Tímto úkonem je přitom nejen

stanovena spotřeba elektřiny či plynu, ale zároveň je tím ohraničeno, fakticky ukončeno, zúčtovací období, které má být předmětem vyúčtování, neboť od data provedení odečtu se počítá nové zúčtovací období, které má být předmětem dalšího vyúčtování, z čehož plyne znak pravidelnosti vyúčtování vyplývající z objektivní reality fungování trhu i z právních předpisů.

Pro oblast dodávek plynu platí obdobná úprava vyplývající z § 97 odst. 1 vyhlášky č. 349/2015 Sb., o Pravidlech trhu s plynem, ve znění pozdějších předpisů, kdy distributor plynu předává nejpozději do šestého dne následujícího plynárenského měsíce údaje o spotřebě zákazníků s měřením typu C (typicky spotřebitelů), pokud byl u nich proveden a ověřen v předchozím plynárenském měsíci odečet plynu a datum odečtu plynu, třídu typového diagramu dodávky a hodnotu plánované roční spotřeby plynu.

Ohledně výkladu skutkové podstaty přestupku podle § 91 odst. 1 písm. c) energetického zákona dospěla Rada k závěru, že formální znaky skutkové podstaty přestupku budou i přes absenci výslovného termínu v právním předpisu obchodníkem naplněny minimálně v případě, kdy dosud k vyúčtování dodávky vůbec nedošlo, ačkoliv od zpřístupnění údajů v systému operátora trhu uplynul již alespoň rok, resp. pokud vyúčtování bylo provedeno déle než rok po zpřístupnění údajů v systému operátora trhu. V takovém případě je totiž zřejmé, že obchodník měl veškeré podklady pro to, aby vyúčtování provedl a doklad vystavil, přičemž v prodlení byl minimálně další roční zúčtovací období, tj. vyúčtování jednoho zúčtovacího období neprovedl ani po skončení následujícího zúčtovacího období. V takovém případě již neobstojí argumentace, že obchodník byl v standardním a zanedbatelném prodlení s vyúčtováním dodávky po zpřístupnění údajů v systému operátora trhu, neboť v takovém případě by nevyúčtoval nejen jedenkrát za rok, ale v podstatě po dvou letech, resp. rok po skončení zúčtovacího období, pokud by z nějakého důvodu bylo kratší (konečné vyúčtování předchozího dodavatele a následná kratší doba do provedení dalšího odečtu). Při výkladu skutkové podstaty přestupku tak Rada vycházela z výkladu zákonem definované právní povinnosti za současného použití § 15 odst. 1 vyhlášky o vyúčtování.

Právní povinnost, jejíž porušení je přestupkem, je konkretizována v prováděcím právním předpisu, resp. zákon dostatečně určité formuluje základní povinnost, jejíž porušení je přestupkem. Při výkladu za pomoci prováděcího právního předpisu lze vyvodit, jaké protiprávní jednání je trestné, přičemž tato skutečnost není pro adresáta právní normy nikterak nepředvídatelná (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 Afs 108/2013-73, z něhož lze citovat: *„Jednou ze základních zásad spravedlivého procesu v oblasti trestního práva i správního práva trestního pak je zásada nullum crimen, nulla poena sine lege certa, podle které zákon musí být formulován s dostatečnou mírou určitosti pro své adresáty (lex certa). ... Tato zásada je dodržena, pokud má subjekt možnost se z textu příslušného ustanovení, a v případě potřeby z výkladu, který k němu podaly soudy, dozvědět, z jakého konání či opomenutí mu vzniká odpovědnost.“*).

Výše uvedené lze rovněž podpořit použitím jazykového a teleologického výkladu zákona. Zákonodárce v § 11 odst. 1 písm. f) energetického zákona použil spojení „povinnost vyúčtovávat“, tedy sloveso vidu nedokonavého, který vyjadřuje neukončený a probíhající děj. Zvolením právě tohoto tvaru slovesa bylo nepochybně záměrem zákonodárce, aby se tato činnost v určitých intervalech opakovala a nadále uskutečňovala. Nejedná se tedy o jednorázový úkon, kdy by tato povinnost byla splněna provedením toliko jednoho vyúčtování

kupříkladu na konci smluvního vztahu či zcela náhodně v jeho průběhu při současném pominutí délky zúčtovacího období. K teleologickému výkladu zákona lze uvést, že účelem právní úpravy v případě daného přestupku je zájem zákazníků na zjištění údajů obsažených právě ve vyúčtování, které má přímý vliv na uhrazení přeplatku či nedoplatku, zjištění závady měřicího zařízení, optimalizaci spotřeby apod. S tím pak souvisí i svobodná vůle zákazníka zvolit si případně nového dodavatele, což má podstatný vliv na samotné fungování trhu.

Výklad Energetického regulačního úřadu je tak založen na a) zákonném požadavku vyúčtování dodávek, b) znaku pravidelnosti provádění vyúčtování, c) provádění vyúčtování standardně v ročním intervalu. K tomu je třeba zohlednit existenci objektivní možnosti obchodníka provést vyúčtování, která je vázána na zveřejnění údajů o spotřebě zákazníka v systému operátora trhu.

Energetický regulační úřad z důvodu absence výslovné pevně stanovené lhůty v prováděcím předpise nepostupoval způsobem, kdy by za prodlení účastníka řízení s vyúčtováním označil uplynutí jednoho roku po provedení předchozího vyúčtování, ale až neprovedení vyúčtování po uplynutí jednoho roku od zpřístupnění údajů v systému operátora trhu. Z uvedeného je zároveň zřejmé, že takto byly postiženy prakticky pouze přestupky, kde zákazníci neobdrželi vyúčtování přibližně dva roky. Za takové situace bylo naprosto zřejmé, že se jedná o případy, kdy účastník řízení neplní povinnost vyplývající z § 11 odst. 1 písm. f) energetického zákona ve spojení s § 15 odst. 1 vyhlášky o vyúčtování, neboť nejen že nevyúčtovává dodávku pravidelně, zpravidla jednou za rok, ale nevyúčtoval ji ani rok poté, co měl k dispozici údaje o spotřebě zákazníků. V tomto směru, jakkoliv příloha č. 2 rozhodnutí obsahuje podrobné údaje, může působit zavádějícím dojmem, neboť doba prodlení účastníka řízení s vystavením vyúčtování neodpovídá době uplynulé od okamžiku, kdy účastník řízení měl standardně vyúčtování provést, ale od skončení období, které mělo být vyúčtováno, uplynulo o min. jeden rok delší období, než je počet dnů prodlení uvedených v příloze č. 2. Prvostupňový správní orgán tak přijal nejpříznivější možný výklad skutkové podstaty ve prospěch účastníka řízení.

K námitce týkající se nedostatečného vysvětlení otázky naplnění materiálních znaků přestupků ve výroku I. a) napadeného rozhodnutí Rada sděluje následující. K trestnosti přestupku totiž nepostačuje pouhé naplnění formální stránky dané skutkové podstaty, ale vyžaduje se, aby takové jednání vykazovalo i určitou společenskou škodlivost ve vztahu k porušené povinnosti, čímž dochází i k naplnění materiální stránky přestupku. Jen v případě naplnění obou shora uvedených stránek může být určité jednání kvalifikováno jako přestupek, a to i přesto, že příslušné zákony materiální stránku přestupku výslovně neupravují. Míra naplnění materiální stránky přestupku se pak projevuje v posuzování trestnosti právně závadného jednání, či následně při stanovení výše sankce (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2008, č. j. 2 As 34/2006-73). Podle judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 34/2012-28 ze dne 9. srpna 2012) zpravidla není nutno, aby se správní orgány otázkou naplnění materiální stránky daného přestupku explicitně zabývaly i v odůvodnění svých rozhodnutí. V zásadě totiž platí, že v případě správních deliktů je jejich materiální stránka dána již samotným naplněním skutkové podstaty přestupku (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. března 2011, č. j. 1 Afs 14/2011-62). Až ve chvíli, kdy se jedná o případ, v němž je sporné, zda konkrétní společenská škodlivost dosahuje alespoň minimální hranice typové škodlivosti, je nezbytné, aby se správní orgán zabýval materiální stránkou správního deliktu i v odůvodnění svého

rozhodnutí. Postup prvostupňového orgánu, který zcela jasně, byť poměrně stručně popsal, jakým způsobem byl naplněn materiální znak daného přestupku, aniž by toto blíže v odůvodnění rozváděl, není chybný a nezpůsobuje nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Okolnosti případu, kdy účastník řízení po nezanedbatelně dlouhou dobu nevyúčtoval dodávky energií zákazníkům, čímž tak porušil jejich práva na seznámení se s množstvím a cenou komodity, za něž platí měsíčně zálohy, nelze v žádném případě označit za natolik významné, aby i přes naplnění formálních znaků vylučovaly, aby daným jednáním byl porušen či ohrožen právem chráněný zájem, a bylo tak třeba rozsáhleji popisovat míru materiální stránky přestupku v odůvodnění rozhodnutí.

Poměr počtu porušení ve vztahu k počtu odběrných míst připojených v daném období není v tomto případě ani pro posouzení formálních znaků, ani materiálního znaku relevantní. Minimální počet odběrných míst, u niž by mělo dojít k prodlení při vyúčtování dodávek, není typovým znakem skutkové podstaty přestupku, proto prvostupňový orgán postupoval správně, když pro jeho posouzení tento údaj nezohlednil. Co se týče společenské škodlivosti, tak ani tento údaj není relevantní, neboť nelze akceptovat situaci, kdy by dodavatel byť v jediném případě inkasoval od zákazníka zálohy za dodávanou komoditu, aniž by mu tuto dodávku řádně vyúčtoval. V daném případě nejde o výjimku či exces, jelikož účastník řízení nevyúčtoval řádně a včas ve 34 případech.

Argument, že zákazníci jsou po dobu 12 měsíců, pro kterou trvá zúčtovací období, v nejistotě ohledně spotřeby, Rada považuje za nepřiléhavý. Dodávka energií a její následné vyúčtování není nákupem zboží s typickými znaky jako je tomu v případě závazků vznikajících při běžných obchodních stycích, neboť plnění zákazníka odvisí od stanovení množství dodávky jakož i ceny. Zákazník většinou hradí zálohy a po ukončení určitého období typicky plní na základě výzvy obchodníka, kterou je v tomto případě právě vyúčtování (stanovení dodávky, které zákazník není schopen sám učinit). Zásadně tak platí, že nejde o nákup zboží, u něhož by množství a výsledná cena byly přesně určeny, a proto je nezbytně nutné, aby se s nimi mohl zákazník prostřednictvím vyúčtování seznámit. Vyúčtování zpravidla probíhá jednou za 12 měsíců, přičemž se do celkové spotřeby promítnou jak letní měsíce s typicky nižší spotřebou energií, jakož i zimní s vyšší. Zálohy hrazené v průběhu zúčtovacího období mají odpovídat důvodně předpokládané spotřebě zprůměrované za celé zúčtovací období, nikoliv však za jednotlivé kalendářní měsíce. Systém jednorozhodného vyúčtování je tak nastaven jednak z administrativních důvodů, kdy vystavovat každý měsíc vyúčtování by bylo zejména pro obchodníka, ale i pro distributora zasílajícímu údaje pro vyúčtování byrokraticky náročné, tak i z finančních důvodů, kdy hradit vysokou spotřebu jednotlivě by konkrétně za zimní měsíce bylo pro zákazníky mnohdy neúnosné. Nelze tak přisvědčit námitce účastníka řízení srovnávajícího vystavení vyúčtování jednou za 12 měsíců se situací, kdy zákazníkovi není vystaveno vyúčtování vůbec či s nezanedbatelným prodlením.

Funkcí provedení vyúčtování po uplynutí určité doby není pouze získání jistoty stran toho, kolik činila spotřeba účastníka řízení (při absenci průběhového měření), ale i např. včasné odhalení závady měření či neoprávněného odběru, z hlediska finančního plnění je jeho funkcí jak splnění závazku na straně zákazníka (neboť zálohy představují plnění pouze částečné), tak ověření správnosti výše záloh a jejich případnou aktualizaci, aby např. nedocházelo k vynakládání nepřiměřených prostředků zákazníkem. Z těchto důvodů je pak nutno odvozovat společenskou škodlivost přestupku spočívajícího v neprovedení vyúčtování. Zároveň Energetický regulační úřad postihl případy, kdy hodnota o spotřebě v odběrném místě byla

zanesena do systému operátora trhu, tedy účastníkovi řízení potenciálně známá. V takovém případě si lze reálně představit situaci, kdy obchodník nebude provádět vyúčtování u zákazníků, u nichž s ohledem na stanovenou spotřebu nastane přeplatek, tj. obchodník bude takto ovlivňovat své cash flow na úkor zákazníků.

K výroku I. b) napadeného rozhodnutí účastník řízení namítá, že výpověď, na kterou se napadené rozhodnutí v bodě 30 odvolává, se týká toliko dodávky plynu, a nikoliv i elektřiny. Rada okrajově uvádí, že označení „výpověď“ není zcela přesné, neboť fakticky se nejednalo o vypovězení smlouvy podle § 1999 občanského zákoníku, ale o oznámení vůle neprolongovat závazek v souladu s ujednáním ve smlouvě. I přestože zmocněnec paní [REDAKCE] použil v textu e-mailu, který je přepsán v odstavci 30 napadeného rozhodnutí, termín „vypovídáme“, je nutno při výkladu takového právního jednání zohlednit zavedenou praxi stran v právním styku, co právnímu jednání předcházelo, jakož i to, jak strany daly najevo, jaký obsah a význam právnímu jednání přiřkládají. Právě se zavedenou praxí stran v rámci komunikace mezi dodavatelem souvisí i označování právních jednání, kdy i právní jednání výslovně právní normou upravená a pojmenovaná dodavatelé v rámci svojí komunikace označují nepřesně, případně dokonce využívají označení zcela odlišného právního jednání. I přestože je tak dané jednání označováno jako „výpověď“, s ohledem na používání tohoto termínu i např. účastníkem řízení v podaném rozkladu Rada nepochybuje, že je všem stranám ve smluvním vztahu (zejména účastníkovi řízení a paní [REDAKCE] resp. jejímu zmocněnci) skutečný význam znám.

Zmiňovaná výpověď je obsažena ve správním spisu pod č. j. 00283-4/2020-ERU, přičemž Rada po jejím ověření nemůže souhlasit s rozkladovou námitkou účastníka řízení, neboť se týká dodávky elektřiny. Prvostupňový orgán v bodě 30 napadeného rozhodnutí přesně přepsal znění e-mailu, kterým společnost innogy Zákaznické služby, s.r.o., sdělovala účastníkovi řízení ukončování smluv o sdružených službách dodávky elektřiny/plynu, přičemž přílohou byly přiloženy dva dokumenty. Jednalo se o soubory jednak obsahující plné moci zákazníků a jednak obsahující seznam odběrných míst, v němž je pak uvedena specifikace odběrného místa: [REDAKCE] *jméno a příjmení zákazníka: [REDAKCE] [REDAKCE] požadované datum ukončení: 1. března 2019.*“ Je zřejmé, že se daná výpověď týkala právě odběrného místa elektřiny, neboť formát kódu odběrného místa odpovídá právě tomu pro elektřinu. Subjektům podnikajících v energetických odvětvích musí být nepochybně známo, jakou strukturu mají kódy odběrných míst (numerický v případě elektřiny, alfanumerický v případě plynu), neboť právě kód je základním identifikátorem odběrného místa, prostřednictvím něž dokonce probíhají změny v systému operátora trhu. Rada shrnuje, že dodavatel jakožto profesionál vystupující na trhu s energiemi nemůže zaměnit tyto kódy, a toliko jejich uvedení postačuje k rozlišení, jedná-li se o elektřinu či o plyn. Zmiňovaný e-mail byl pak účastníkovi řízení zaslán dne 30. listopadu 2018. Protože zmocněnec paní [REDAKCE] neobdržel žádnou reakci na podanou výpověď, podal si dne 15. února 2019 v systému operátora trhu žádost o změnu dodavatele elektřiny, a to s požadavkem zahájení dodávek elektřiny ode dne 2. března 2019. V návaznosti na to podal účastník řízení dne 18. února 2019 žádost o zastavení změny dodavatele, přičemž jako důvod uvedl, že zákaznice odstoupila od smlouvy uzavřené s novým dodavatelem podle § 11a odst. 2 energetického zákona a požaduje pokračování dodávek od účastníka řízení. Změna dodavatele tak byla kvůli žádosti účastníka řízení zastavena a dodávky byly i nadále realizovány právě účastníkem řízení. Posléze mezi účastníkem řízení a zmocněncem paní [REDAKCE] probíhala komunikace ve věci reklamace zastavené změny dodavatele, kdy zmocněnec paní [REDAKCE] opětovně zasílal e-mailem

podanou výpověď a následně došlo mezi zúčastněnými ke shodě v zahájení dodávky novým dodavatelem ode dne 18. července 2019. Z těchto údajů je tak patrné, že i přestože účastník řízení obdržel včas řádně podanou výpověď, znemožnil změnu dodavatele tím, že uvedl nepravdivé informace spočívající v tom, že paní [REDAKCE] odstoupila od smlouvy uzavřené s novým dodavatelem podle § 11a odst. 2 energetického zákona a zároveň požaduje pokračování dodávek od účastníka řízení. Ve správním řízení, ani v podaném rozkladu však nedoložil, že by tímto odstoupením skutečně disponoval.

Podstata rozkladové námitky účastníka řízení k výroku I. g) bod i. napadeného rozhodnutí je úzce spjata s předchozím odstavcem, v němž Rada uvedla, že obsahem správního spisu je i výpověď podaná zmocněncem paní [REDAKCE] ze dne 30. listopadu 2018, která se týká právě dodávky elektřiny. Účastník řízení na podporu svého tvrzení přiložil komunikaci s paní [REDAKCE] z níž měla vyplývat jeho snaha vyjít vstříc jejím požadavkům. Nutno dodat, že účastník řízení v rozkladu nepřiložil celá vlákna komunikace, ale jen určité a na sebe nenavazující části, kvůli nimž celý její kontext není zřejmý. Přesto lze z těchto dílčích částí konverzace paní [REDAKCE] s účastníkem řízení jen těžko uvažovat nad tím, že paní [REDAKCE] měla zájem setrvat ve smluvním vztahu s účastníkem řízení a jeho jednání by tak vycházelo zákaznici vstříc. Rada z v rozkladu podané komunikaci cituje oba e-maily odeslané paní [REDAKCE] první z nich je odeslaný dne 30. března 2019: „Dobrý den, dne 7. března 2019 jsem vám zaslala doporučený dopis s žádostí o vaše vyjádření k mé žádosti o odstoupení od smlouvy o dodávkách elektřiny. Uvedený doporučený podpis byl, dle SMS zprávy od České pošty, doručen dne 11. 3. 2019. Žádné vyjádření jsem dosud nedostala. Pokud se tak v nejbližších dnech nestane, obrátím se na ERÚ, případně ČOI. [REDAKCE] Druhý z nich je neuvedeného data odeslání: „Dobrý den, paní [REDAKCE] v příloze zasílám kopie podacích lístků ze dne 7. března 2019 doručených 11. března 2019. V prvním dopise byla žádost o vyjádření, proč byla zamítnuta má žádost o odstoupení od smlouvy na dodávku elektřiny. V druhém dopise byla žádost na vyúčtování dodávek plynu (...). Pokud nedostanu obratem odpovědi na obě žádosti, obrátím se na ERÚ, případně ČOI. [REDAKCE] Rada tak má za to, že zákaznice zcela jistě neprojevila zájem, aby jí byly i nadále dodávány dodávky elektřiny účastníkem řízení. Naopak se snažila neúspěšně ukončit smlouvu sama, i přestože to již 30. listopadu 2018 za ní její jménem a na její účet učinil její zmocněnec. Nejednalo se tak o nepřesné informace, ale o jednání, jehož cílem bylo omezení svobodné volby zákazníka na změnu dodavatele.

Účastník řízení k výroku I. g) bodu ii. napadeného rozhodnutí uvádí, že se nejedná o agresivní obchodní praktiku, neboť zákaznice souhlasila s ukončením smluvního vztahu až ke dni 30. září 2019. Na podporu svého tvrzení přiložil e-mailovou komunikaci s paní [REDAKCE] Rada však ze všech podkladů obsažených ve správním spise vyhodnotila skutkový stav tak, jak jej popsala prvostupňový orgán, a tedy že smluvní vztah mezi paní [REDAKCE] a účastníkem řízení zanikl již dne 30. června 2019, přičemž jej pro přehlednost stručně shrne. Společnost innogy Zákaznické služby, s.r.o., (na základě plné moci za společnost innogy Energie, s.r.o.) jakožto zmocněnec paní [REDAKCE] zaslala dne 29. března 2019 účastníku řízení seznam odběrných míst obsahujících i jména zákazníků a požadované termíny ukončení smluv, jehož součástí bylo právě i odběrné místo elektřiny paní [REDAKCE] (požadovaný termín ukončení k 30. červnu 2019). Společnost innogy Zákaznické služby, s.r.o., k přiloženému seznamu odběrných míst uvedla, že smluvní vztahy v zastoupení zákazníků vypovídá, a to k termínu uvedeném v seznamu odběrných míst bez uplatnění jakékoliv sankce ze strany

účastníka řízení. K tomu současně společnost innogy Zákaznické služby, s.r.o., uvedla, že není-li možné bezsankční ukončení k jí zvolenému termínu, pak žádá o ukončení v nejbližším možném řádném termínu a sdělení tohoto data ukončení smlouvy. Téhož dne zaslal účastník řízení společnosti innogy Zákaznické služby, s.r.o., tabulku, kdy v kolonce „akceptované datum ukončení“ uvedl „smlouva na dobu neurčitou“. Dne 10. dubna 2019 společnost innogy Zákaznické služby, s.r.o., zaslala účastníkovi řízení reklamaci, na níž dne 25. června 2019 účastník řízení reagoval tak, že reklamaci prošetřil a sdělil, že o odběrné místo paní [REDAKCE] je možné si požádat k 1. říjnu 2019. K tomuto datu pak skutečně začala společnost innogy Energie, s.r.o. paní [REDAKCE] elektřinu dodávat.

Dne 15. srpna 2019 pak účastník řízení vystavil paní [REDAKCE] fakturu, přičemž v souvislosti právě s vyúčtováním vznikla komunikace mezi ním a paní [REDAKCE] o níž v odůvodnění rozkladu opřel účastník řízení své tvrzení ve věci souhlasu paní [REDAKCE] s datem ukončení smlouvy. Paní [REDAKCE] totiž zaslala na e-mailovou adresu: info@zelena-elektřina.cz dne 12. srpna 2019 e-mail: „Dobrý den, děkuji za zaslání informačního dopisu a rozpisu záloh. Tento měsíc ruším celé SIPO a od září chci hradit zálohy na elektřinu bankovním převodem z mého účtu. Vaše číslo bankovního účtu a můj VS 57259 je v zaslaném rozpisu záloh. Děkuji, že můj požadavek na změnu platby záloh akceptujete a odpovíte mi, že změnu způsobu platby záloh evidujete, [REDAKCE], dne 1. října 2019 potom e-mail: „Dobrý den, k 30. 9. jsem ukončila u Vás odběr elektřiny. Nahlašuji stav elektroměru – 3543 KWh. Budu očekávat Vaše konečné vyúčtování. Číslo smlouvy [REDAKCE] Děkuji za odpověď. [REDAKCE] a dne 15. října 2019: „Dobrý den, děkuji za zaslání vyúčtování elektřiny. Faktura je bohužel nekompletní, chybí počáteční a konečný stav elektroměru. Dále mi nebylo vyfakturováno období od posledního odečtu tzn. období 1.1-31.7.2019. Kdo a kdy mi toto o [REDAKCE] účtuje? Děkuji za odpověď a vyřízení mého požadavku. [REDAKCE] číslo smlouvy [REDAKCE]“

Z této e-mailové komunikace nevyplývá, že by paní [REDAKCE] souhlasila s ukončením dodávek ze strany účastníka řízení až ke dni 30. září 2019, ale naopak pouze její zájem na včasné a řádné vyúčtování dodávek po celou dobu realizovaných účastníkem řízení. V oblasti dodávek energií není neobvyklé, že zákazníci v postavení spotřebitele chtějí mít závazky s dodavatelem a jinými subjekty podílejícími se na trhu s energiemi splněné, přičemž nezaplacené pohledávky jakékoliv povahy a původu jsou pro ně natolik odstrašující, že je raději zaplatí, i přestože je nárok věřitele přinejmenším diskutabilní. Zákazníci v postavení spotřebitele totiž nemají dostatek znalostí a zkušeností, aby věděli, jaké prostředky může dodavatel pro vymáhání takových dlužných částek využít, a jaké naopak využít nesmí. Tak se stává, že zákazník v postavení spotřebitele uhradí cenu určenou obchodníkem i za to zboží, které si neobjednal. Byť paní [REDAKCE] (prostřednictvím jejího zmocněnce) ukončovala smlouvu již k 30. červnu 2019 a po tomto datu neměla účastníkovi řízení hradit cenu za jí odebrané zboží (a to i z důvodu podle § 1838 občanského zákoníku), nelze narovnat již zaniklý smluvní vztah, hledět na něj jako na po celou dobu platný, pouze s ohledem na uhrazení plnění paní [REDAKCE] či dokonce jejího domáhání se vystavení vyúčtování. Z obsahu přiložené komunikace paní [REDAKCE] kdy absolutně nepolemizovala nad trváním smlouvy, ale pouze se domáhala vystavení vyúčtování, Rada nepřisvědčila námitce účastníka řízení o jejím souhlasu s datem ukončení smlouvy.

Je-li vypovězena smlouva, závazek mezi zákazníkem a dodavatelem bez dalšího končí a jakékoliv další nevyžádané plnění dodavatele je třeba považovat za setrvačný prodej, který

je za každých okolností nekalou praktikou ve smyslu zákona o ochraně spotřebitele. Dané lze odvodit ze znění přílohy č. 2 písm. f) zákona o ochraně spotřebitele. V případě účastníka řízení byl posuzován stav, kdy zákazník v postavení spotřebitele jednoznačně ukončil smluvní vztah ve smlouvou předvídané lhůtě, avšak účastník řízení ukončení závazku nerefletoval a dodávky elektřiny realizoval i přesto, že si je spotřebitel neobjednal. Účastník řízení tak užil agresivní obchodní praktiku definovanou v § 5b zákona o ochraně spotřebitele, když nerealizoval změnu dodavatele elektřiny tím, že neakceptoval svobodný projev vůle zákazníka v postavení spotřebitele přejít k novému dodavateli. Materiální a formální stránku přestupku prvostupňový orgán přesvědčivě vysvětlil v odstavcích 89 – 91 napadeného rozhodnutí, rovněž i objasnil společenskou škodlivost tohoto přestupku spočívajícího v narušení veřejného zájmu na ochraně práv spotřebitele, když tyto praktiky nejenže poškozují spotřebitele, ale mohou rovněž ohrozit řádné fungování trhu. Rada tak neshledává za nezbytné tyto znaky dále rozvíjet a plně odkazuje na odůvodnění prvostupňového rozhodnutí.

Námítku účastníka řízení ohledně nečitelnosti právní kvalifikace jeho protiprávního jednání, kdy správní orgán v části napadeného rozhodnutí hovoří o vícečinném souběhu nestejnorodém a následně o recidivě, hodnotí Rada jako nedůvodnou, neboť prvostupňový orgán tyto termíny nezaměňoval a z rozhodnutí nepochybně vyplývá, na jaké situace správní orgán tyto termíny použil. Obecně lze uvést, že vícečinného souběhu nestejnorodého se přestupce dopustí, spáchá-li více přestupků více skutky, přičemž vícekrát naplní různé skutkové podstaty. Na rozdíl od pokračujícího přestupku se nepožaduje, aby jednotlivé dílčí skutky byly vedeny jednotným záměrem přestupce. Souběh má významné funkce jak v otázkách dotýkající se viny, tak i uložení správního trestu. Není-li souběh znakem skutkové podstaty, uplatňuje se v souvislosti s trestáním v podobě ukládání úhrnného trestu. Z hlediska trestu pak plní souběh funkci obecné přitěžující okolnosti podle § 40 písm. b) zákona o odpovědnosti za přestupky. Přestože se povaha a závažnost posuzuje u každého přestupku jednotlivě a samostatně, nedochází k ukládání správního trestu za každý jednotlivý přestupek, ale právě k uložení jednoho úhrnného trestu. Recidiva sice také představuje mnohost deliktů, ovšem přestupce se jí dopustí tím, že spáchá druhý nebo další přestupek po právní moci rozhodnutí, jímž byl uznán vinným přestupkem spáchaným předtím. Recidiva obecně plní dvojnásobný význam, je přitěžující okolností podle § 40 písm. c) zákona o odpovědnosti za přestupky, případně důvodem pro zvýšení horní hranice sazby pokuty podle zvláštních zákonů.

V projednávaném případě hodnotil prvostupňový orgán jako výrazně přitěžující okolnost souběh vícero přestupků, tak jako okrajově přitěžující okolnost i recidivu. Ovšem vždy se jednalo o různá protiprávní jednání, kdy v případě souběhu byl za jejich spáchání účastník řízení trestán teprve napadeným rozhodnutím, v případě recidivy pak již pravomocnými rozhodnutími. Jestliže tak prvostupňový orgán v části hovoří o vícečinném souběhu, hodnotí přestupky projednávané v tomto řízení, zatímco hovoří-li o recidivě, zohledňuje přestupky spáchané předtím, za něž byl účastník řízení již pravomocně uznán vinným. Zohlednění obou těchto okolností jako přitěžujících zároveň není v rozporu se zákonem, není zakázáno použití ani toliko jedné takové okolnosti. Rada tak neshledala rozhodnutí v tomto smyslu nesrozumitelné ani nepřezkoumatelné, jak se domnívá účastník řízení.

Pokud jde o sankci a její výši, prvostupňový orgán posoudil jako nejpřísněji trestný a nejzávažnější přestupek podle § 91 odst. 5 písm. d) energetického zákona (výrok I. b), neboť zohlednil nejpřísněji trestné přestupky a současně do své úvahy zahrnul i význam jimi

chráněného zájmu. Toto uvážení pak podpořil tím, že přestupek podle § 91 odst. 5 písm. d) energetického zákona byl spáchán komisivním jednáním, kdežto přestupek podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona byl spáchán jednáním omisivním. Rada s postupem prvostupňového orgánu souhlasí, neboť přesvědčivým způsobem takto zvolenou sankci a její výši odůvodnil. Byť by bylo možné uvažovat jako nad nejzávažnějším přestupkem ten uvedený ve výroku I. g) napadeného rozhodnutí, tj. agresivní obchodní praktiku, zajisté nesplňuje podmínku nejpřísněji trestného přestupku. V souladu se zákonem o odpovědnosti za přestupky pak přistoupil k uložení sankce podle uvedeného přestupku, který umožňuje uložit pokutu až do výše 50 000 000 Kč nebo 1 % z čistého obrátu dosaženého držitelem licence za poslední ukončené účetní období. Při stanovení výše pokuty správní orgán zohlednil jako přitěžující okolnost skutečnost, že účastník řízení spáchal posuzované přestupky ve vícečinném souběhu s dalšími přestupky, velmi okrajově přihlédl k recidivě účastníka řízení, jenž byl uznán vinným rozhodnutím č. j. 09513-5/2017-ERU ze dne 20. září 2017, neboť souběžně s tím správní orgán zohlednil fakt, že účastník řízení již není více než dva roky držitelem licence na obchod s elektřinou a plynem, tudíž ukládaný správní trest bude velice obtížně působit preventivně. Při stanovení výše pokuty přihlédl prvostupňový orgán k osobním a majetkovým poměrům pachatele, skutkovým okolnostem případu, jakož i všem polehčujícím a přitěžujícím okolnostem, a správně pak aplikoval absorpční zásadu. Byť prvostupňový orgán uvedl, jak danou zásadu absorpce aplikoval, jakou výši pokuty by za jednotlivé přestupky uložil, a že úhrnná pokuta je přiměřená a pohybuje se zhruba 1 %, blíže nerozvinul, proč tato výše není pro účastníka řízení likvidační. Rada však v souvislosti s tím neshledává, že by absence této části rozhodnutí způsobovala jeho nepřezkoumatelnost, a tak se rozhodla toliko doplnit tuto část odůvodnění prvostupňového orgánu.

Obecně lze uvést, že správní orgán je povinen při stanovení výše pokuty za přestupek zhodnotit všechna relevantní hlediska, přičemž se zabývá nejen kritérii v zákoně výslovně uvedenými, tak i kritérii dalšími, v zákoně přímo neuvedenými, ale pro projednávaný případ významnými. Úvahy správního orgánu se musí pohybovat v rámci zákonných mantinelů pro ukládání pokuty, jeho hodnocení kritérií pro uložení pokuty nesmí postrádat logiku, musí posoudit všechna zákonná kritéria a musí ctít opakovaně judikovanou zásadu, že uložená pokuta nesmí být likvidační (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ř. j. 1 Afs 1/2012-36). Rovněž je nutné postupovat v souladu se zásadou absorpce, která se uplatní při postihu souběhu více přestupků a jejíž podstata tkví v absorpci sazeb (*poena maior absorbet minorem* – tedy přísnější trest pohlcuje mírnější). Tato zásada je vyjádřena v § 41 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky, podle něhož v případě sbíhajících se přestupků uloží správní orgán jedinou sankci ve výměře podle nejpřísněji trestného přestupku, jsou-li horní hranice sazeb pokut stejné, uloží se správní trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejzávažnější. Při aplikaci zásady absorpce správní orgán zohlední, že se účastník řízení dopustil dalších přestupků.

Prvostupňový orgán se vypořádal, byť nikoliv vyčerpávajícím způsobem, se všemi otázkami, jež je povinen vzít do úvahy pro účely uložení pokuty a stanovení její výše. Rada považuje za vhodné doplnit, proč není účastníkovi řízení uložena pokuta likvidační, neboť dalšími hledisky, které správní orgán při stanovení výše pokuty může zohlednit, jsou skutečnosti správnímu orgánu známé z úřední činnosti. Přestože se na první pohled může zdát účastníkovi řízení uložena pokuta neadekvátní vzhledem k jeho poměrům (především s ohledem na výkazy zisku a ztrát za roky 2021 a 2020, a skutečnosti, že již není držitelem licence pro obchodování na trhu s energiemi), v kontextu právě zmiňovaných skutečností

je zcela přiměřená a naplňující všechny funkce správního trestu. Správní orgán totiž nemohl přehlédnout fakt, že účastník řízení disponuje aktivy. Z úřední činnosti je mu totiž známo, že dne 1. prosince 2014 účastník řízení uzavřel se svým jednatelem, panem [REDAKCE] smlouvu o úvěru, na základě níž se zavázal panu [REDAKCE] poskytnout úvěr ve výši 40 000 000 Kč a ten se tyto finanční prostředky spolu s úrokem účastníkovi řízení vrátit nejpozději do 31. prosince 2021. Účastník řízení tak disponuje přinejmenším pohledávkami, s ohledem na jejich hodnotu je uložena pokuta zanedbatelná.

Účastník řízení dále v podaném rozkladu namítá, že prvostupňový orgán nezdůvodnil, proč nezvolil mírnější formu správního trestu či dokonce proč nebyly naplněny podmínky pro upuštění od trestu. Komentářová literatura k tomu uvádí: „*Upuštění od uložení správního trestu je institutem výjimečným, který je správní orgán oprávněn, nikoliv povinen, využít s to pouze za podmínek stanovených zákonem.*“ (srov. JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 391). Je na uvážení správního orgánu, využije-li institutu upuštění od uložení správního trestu, byť by byly naplněny zákonné předpoklady uvedené v § 43 zákona o odpovědnosti za přestupky. Správní orgán nemá povinnost zdůvodnit, proč k upuštění od uložení správního trestu nepřistoupil, a to obzvláště nejsou-li tyto zákonné podmínky splněny. Prvostupňový orgán tak nepochybil, konstatoval-li stroze, že s ohledem na skutkové okolnosti dané podmínky neshledal splněnými. Nadto ani účastník řízení neuvedl jediný důvod, který by umožňoval Energetickému regulačnímu úřadu přistoupit k upuštění od uložení správního trestu, a ani Rada takový důvod neshledala. Co se týče uložení mírnějšího trestu, tak i prvostupňový orgán s odkazem na ustanovení zákona jasně vyslovil, které správní tresty je možné v rámci správního řízení uložit, když v projednávaném případě přichází v úvahu toliko uložení dvou správních trestů, a to pokuta a napomenutí, přičemž napomenutí není možné uložit, jelikož tento trest není v oblasti dozoru Energetického regulačního úřadu ve vztahu ke spáchaným přestupkům příležitý. Rada k tomu uvádí, že rozhoduje-li správní orgán v sankčním řízení, vychází vždy při určení, jaká povinnost byla porušena nebo opomenuta z konkrétní úpravy ke každé jednotlivé skutkové podstatě, zahrnující vedle vymezení povinnosti vždy také sankci za její porušení. Rada tak plně nesouhlasí s prvostupňovým orgánem, že by v daném případě nebylo možné využít institut napomenutí u některého z projednávaných přestupků. Ovšem s ohledem na závažnost spáchaných přestupků, již se prvostupňový orgán zabýval dostatečně v napadeném rozhodnutí, se však Rada ztotožňuje se závěrem prvostupňového orgánu, že v předmětné věci nebylo namístě uložit sankci napomenutí ani v jednom případě, neboť ve všech případech šlo o jednání, která zkracovala slabší smluvní stranu na jejich právech, všechna jednání měla zanedbatelnou míru společenské škodlivosti.

K zásadě zákazu dvojího přičítání Rada odkazuje na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, kdy tuto zásadu je třeba chápat tak, že k okolnosti, která je zákonným znakem deliktu, nelze přihlídnout jako k okolnosti polehčující nebo přitěžující při ukládání sankce. Jednu a tutéž skutečnost, která je dána v intenzitě nezbytné pro naplnění určitého zákonného znaku skutkové podstaty konkrétního porušení právní povinnosti, nelze současně hodnotit jako okolnost obecně polehčující nebo přitěžující (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 161/2016-52 ze dne 6. října 2016). Zásadě dvojího přičítání téže okolnosti však nebrání, aby při ukládání trestu bylo přihlídnuto k intenzitě, s jakou je v konkrétním případě

určitý zákonný znak trestního činu naplněn. Rovněž jí nebrání, aby při souběhu přestupků byla aplikována zásada absorpce tak, že bude uložen jediný trest za přestupek nejpřísnější, a současně se zohlední, že se účastník řízení dopustil dalších přestupků. Ani v tomto případě nepůjde o porušení zásady zákazu dvojího přičítání.

Po přezkoumání případu dospěla Rada k závěru, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, kdy bylo bez důvodných pochybností prokázáno, že se účastník řízení vytýkaných přestupků dopustil. Pokud jde o sankci za přestupky uloženou ve formě úhrnného peněžitého trestu ve výši 425 000 Kč, neshledala Rada důvod pro její snížení, neboť dostatečně splňuje svůj účel, naplňuje zásadu individualizace správního trestu a je přiměřená míře a významu chráněného společenského zájmu upraveného energetickým zákonem a zákonem o ochraně spotřebitele. Povinnost náhrady nákladů řízení ve výši paušální částky zůstává s ohledem na uznání účastníka řízení vinným nedotčena.

V. Závěr

Po přezkoumání napadeného rozhodnutí v rozsahu podle § 98 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky Rada jako odvolací správní orgán vzhledem k výše uvedeným skutečnostem dospěla k závěru, že správní orgán prvního stupně dostatečně zjistil skutkový stav, o němž nejsou důvodně pochybnosti, zjištěné skutečnosti právně vyhodnotil v souladu se zákonem a jeho rozhodnutí bylo odůvodněno v souladu s požadavky § 68 odst. 3 správního řádu. Z tohoto důvodu rozhodla o rozkladu tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto rozhodnutí nelze podle § 91 odst. 1 ve spojení s § 152 odst. 5 správního řádu dále podat rozklad.

Ing. Stanislav Trávníček, Ph.D., v. r.
předseda Rady Energetického regulačního úřadu

Obdrží:

STABIL ENERGY s.r.o.